

Informačný materiál pre študentov / absolventov MTF STU v Trnave

Oblasť: Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci

Prvá časť: Povinnosti zamestnávateľa; práva a povinnosti zamestnanca

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci je neodmysliteľnou súčasťou kvality pracovného procesu vo všetkých odvetviach výkonu prác vo výrobnjej a nevýrobnjej sfére. Jej význam sa odráža v rozsiahlej právnej úprave. Základným právnym predpisom zabezpečujúcim všetkým zamestnancom právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky ako aj právo na ochranu bezpečnosti a zdravia pri práci je Ústava SR. Ďalšími základnými právnymi predpismi je predovšetkým:

- Zákon č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v znení noviel
- Zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení noviel
- Zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v znení noviel.

Bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci (ďalej len „BOZP“) je taký stav všeobecných pracovných podmienok, ktoré majú vylúčiť alebo minimalizovať pôsobenie nebezpečných a škodlivých vplyvov a činiteľov pracovného procesu a pracovného prostredia na zdravie zamestnancov. Prvý predpoklad úspešnej ochrany a zabezpečenia bezpečnosti zdravia pri práci je znalosť právnych predpisov s podstatným kvalifikačným predpokladom vykonávateľov pracovnej činnosti.

Ustanovenia právnych predpisov kladú základné povinnosti zamestnávateľom s cieľom, aby sa títo nemohli zbaviť zodpovednosti za neplnenie úloh v starostlivosti o BOZP, ani zodpovednosti v prípade uplatňovania náhrady škody za napr. pracovný úraz alebo chorobu z povolania a iných následkov spôsobených porušením povinností zamestnávateľa.

Povinnosti zamestnávateľa:

- vykonávať predpísané opatrenia smerujúce predovšetkým k zabezpečeniu prevencie pri riadení a vytváraní systému ochrany práce. Predovšetkým je povinný zlepšovať úroveň tejto ochrany a sledovať meniace sa skutočnosti pri výkone pracovnej činnosti a prispôsobovať úroveň a systém ochrany k týmto skutočnostiam.
- vykonávať technické opatrenia smerujúce k udržiavaniu objektov, prevádzkových priestorov, strojov, nástrojov a zariadenia v takom stave, ktorý zaručuje ich bezpečnú prevádzku – ich údržbou, odbornými prehliadkami, technologickými skúškami, pravidelným zisťovaním a odstraňovaním porúch a zavádzaním nových technologických postupov v súlade s poznatkami vedy a techniky.
- vytvoriť systém organizačných opatrení na pracovisku spočívajúci v kvalitnej a bezpečnej organizácii práce, úprave pracovného režimu s cieľom vylúčiť alebo obmedziť pôsobenie škodlivých vplyvov práce a pracovného prostredia v maximálnej možnej miere, a to tým spôsobom, že optimalizuje rozvrhnutie pracovného času a prestávok v práci, poskytne dostatočný oddych medzi pracovnými zmenami, skracaje v maximálnej možnej miere expozičný čas v prostredí škodiacom zdraviu a výkon opatrení účinne kontroluje.
- realizovať výchovné opatrenia ako cieľavedomý a trvalý systém ovplyvňovania vedomia zamestnancov s cieľom získať schopnosti rozoznať a uvedomiť si možné riziká a pracovať tak, aby svojim správaním neohrozovali svoj život a zdravie, ale ani život a zdravie iných osôb. Účinnosť systému je založený predovšetkým na stimulácii bezpečnej práce zo strany zamestnávateľa, pravidelné školenia BOZP, overovanie znalostí a ich vyžadovanie pri výkone práce.
- realizovať zdravotné opatrenia tak, aby došlo k predchádzaniu vzniku ochorení podmienených prácou alebo aby došlo k obmedzeniu výskytov chorôb z povolania. Takýmito opatreniami zo strany zamestnávateľa predovšetkým sú:
 - obmedzovanie pôsobenia zdraviu škodlivých faktorov práce a pracovného prostredia
 - zákaz používania látok, výrobkov, nástrojov, strojov, zariadení a technologických postupov ohrozujúcich zdravie
 - vykonávanie lekárskeho preventívnych prehliadok
 - zákaz fajčenia na pracoviskách, na ktorých môže fajčenie zvyšovať riziko poškodenia zdravia spôsobené faktormi pracovného prostredia

Kontakt pre študentov a absolventov MTF STU : +421905511089; jaroslava.balaziova@zoznam.sk

- poskytovanie ochranných nápojov zamestnancom, u ktorých to vyžaduje ochrana ich života a zdravia

Bezpečnosť práce je stav pracoviska, ktorý poskytuje vysokú mieru istoty, že pri dodržiavaní pravidiel určených právnymi predpismi a pracovnými postupmi, platnými pre konkrétne pracovisko a pracovný proces a bez pôsobenia nepredvídateľných vonkajších vplyvov, sa vylúči alebo zníži možnosť ohrozenia života a zdravia osôb poškodenia alebo zničenia majetku spoločnosti.

Ochrana práce je systém opatrení vyplývajúcich z pracovných predpisov, organizačných, technických, zdravotných a sociálnych opatrení zameraných na utváranie pracovných podmienok zaisťujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, zachovanie zdravia a pracovnej schopnosti zamestnanca.

Práva a povinnosti zamestnanca:

Zamestnanec má právo:

- prerokovať so zamestnávateľom všetky otázky BOZP v spojení s konkrétnym výkonom práce. Je oprávnený pri tejto komunikácii využiť služby odborníkov v danom odbore.
- odmietnuť vykonať prácu a opustiť pracovisko (odobrať sa do bezpečia) ak sa dôvodne domnieva, že je bezprostredne a vážne ohrozený jeho život alebo zdravie alebo život a zdravie iných osôb

Zamestnanec má základné povinnosti:

- pracovať zodpovedne a riadne plniť pokyny nadriadeného, ktoré sú v súlade s právnymi predpismi
- byť na pracovisku podľa rozvrhu pracovného času, tento využívať kvalitnou a odbornou prácou s povinnosťou dodržiavať rozsah pracovného času
- dodržiavať všetky právne predpisy, s ktorými bol oboznámený k zaisteniu bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci (neznalosť zákona nikoho neospravedlňuje)
- dodržiavať pokyny nadriadeného vo veci zaistenia BOZP, dodržiavať zásady bezpečnej práce a zásady bezpečného správania sa na pracovisku určené pracovnými postupmi, s ktorými bol riadne a pred nástupom do práce oboznámený
- vykonávať zverenú prácu podľa predpísaného návodu a s použitím pracovných prostriedkov, materiálov, prípadne nebezpečných látok v súlade s predpísaným

Kontakt pre študentov a absolventov MTF STU : +421905511089; jaroslava.balaziova@zoznam.sk

návodom na použitie (s ktorým bol preukázateľne oboznámený) a v súlade s odbornými poznatkami, ktoré sú súčasťou jeho vedomostí a zručností v rámci ním preukázanej odbornej spôsobilosti:

- túto vykonávať s použitím ochranných zariadení bez ich svojvoľného vyradovania z prevádzky a s použitím osobných ochranných pracovných prostriedkov
- túto vykonávať s dodržiavaním zákazov vstupov do priestoru označených zamestnávateľom „Zákaz vstupu“
- túto vykonávať s permanentným oboznamovaním sa a iným vzdelávaním sa o BOZP
- podrobiť sa lekárske preventívnym prehliadkam
- nepoužívať alkoholické nápoje, omamné a psychotronicke látky na pracovisku a v priestoroch zamestnávateľa. Nenastupovať pod vplyvom týchto látok k výkonu práce
- dodržiavať určený zákaz fajčenia na pracoviskách
- zúčastňovať sa rekondičného pobytu

(Pokračovaním tohto informačného listu je informácia o vybranom právnom predpise Zákon č. 377/2004 Z.z. o ochrane nefajčiarov a o zmene a doplnení niektorých zákonov)